

PROGRAMA DE MODELS EN GEOGRAFIA.
Curs 1993-1994 (primer semestre).

Aquesta assignatura, del pla vell de geografia, s'imparteix per darrer any a la nostra universitat. En el nou pla, hi hauran assignatures més especialitzades de segon cicle com "Métodes i tècniques en geografia I" (obligatòria, 10 crèdits), "Anàlisi territorial" (optativa, 5 crèdits) o inclús "Geografia econòmica" o "Métodes i tècniques II", ambdues de 5 crèdits, la primera obligatòria i la segona optativa. Els "Models en geografia" com a calaix de sastre de les formulacions de la geografia teòrica ha cobert un període d'affirmació de la geografia aplicada (1977-1994) al nostre departament, mentre que en endavant haurà d'afrontar-se ensenyaments més diferenciats, entre metodologia, tècniques o conceptes. Per ésser un any de transició, el programa s'estructura en dos blocs, a part de la lliçó introductòria, un que aprofondeix els models de comportament espacial a la indústria i estarà a càrreg de la professora Montserrat Pallarés i, un altre a l'entorn dels models d'interacció i la seva aplicació informàtica a càrreg dels professors Antoni F. Tulla i Josep Gili.

Professors: Antoni F. Tulla i Montserrat Pallarés; en Josep Gili col.laborarà en l'aplicació dels models i en les pràctiques.

Horari: dimarts i dijous de 9 a 10 h. (grup diurn) i de 18 a 19 h. (grup nocturn) a l'aula 16. Les pràctiques es realitzaran en horari de classe de desembre 1993 i gener 1994, així com a hores a part que es convindran més endavant durant els mateixos mesos.

Parts que constitueixen el programa:

- I - La metodologia i epistemologia de la modelística.
- II - Models en Geografia. La indústria. Models de comportament espacial.
- III - La generació de models en la regió nodal. La teoria de xarxes i els grafs topològics. Els models d'interacció espacial. Els models d'assignació.
- IV - Aplicació informàtica a l'ús d'algún model.

Calendari i programació:

dimarts 5 d'octubre de 1993. PART I: Els models. Concepce i tipus. La generació de models en la regió nodal. Comentaris sobre el desenvolupament de l'assignatura. El mètode científic en les ciències socials. La seva aplicació en els models en geografia.

dijous 7/X a dimarts 30/XI (15 sessions). PART II: La indústria. Models de comportament espacial (veure desenvolupament programa al final).

dijous 2/XII. PART III: La teoria de xarxes i els grafs topològics. Els models de connectivitat.

dimarts 7/XII i dijous 9/XII. Els models d'accessibilitat.

dimarts 14/XII. Els models d'interacció. Principis generals. La fricció de la distància.

dijous 16/XII. Els models de gravetat (1).

dimarts 21/XII. Els models de gravetat (2).

dijous 23/XII. El model de potencial de població.

dimarts 11/I i dijous 13/I de 1994. PART IV: Informatització dels models d'interacció en la doble vessant de gravetat i potencial de població així com de la connectivitat i l'accessibilitat.

dimarts 18/I. El model del punt de ruptura (opcional amb l'informatització de models).

dijous 20/I. Els models normatius. El marc de referència en l'ordenació i gestió del territori. Els models d'assignació de serveis versus els models de localització (opcional amb l'informatització de models).

Avaluació: Del 24 de gener a l'11 de febrer de 1994 hi haurà els exams finals de les assignatures semestinals (A), en primera convocatòria del Pla Vell; probablement l'examen es faci el dimarts 1 de febrer, de 9 a 11 h. (grup matí) i de 19 a 21 h. (grup tarda). L'entrega del primer treball -La indústria i els models de comportament espacial- serà els dies 21 o 23 de desembre i, en darrera instància, el dimarts 11 de gener, i l'entrega final del segon treball -aplicació i informatització d'un model- serà entre l'1 i el 4 de febrer. Durant la segona part del curs es realitzaran quatre exercicis curts a entregar i comentar a classe mateix.

Criteris d'Avaluació: Cada alumne haurà de presentar dos treballs, quatre exercicis curts i realitzar una prova per escrit al final. La prova escrita farà referència a les explicacions impartides a classe o a la bibliografia recomenada especialment a classe. Dels 100 punts màxims que pot obtenir-se en aquesta assignatura, corresponen 30 al primer treball i 30 al segon treball, 2 a cadascun dels 4 exercicis de la segona part (indústria) i 32 a l'examen final. Aquesta darrera prova constarà de tres preguntes, dues a 11 punts cadascuna en relació a la segona part i una a 10 punts en relació a la primera i tercera parts.

BIBLIOGRAFIA PARTS I, III i IV (en negreta la bàsica):

- ALEGRE, P. (1989) "Els corrents entròpics en ànalisi i planificació del territori: 1964-1983" a Documents d'Ànalisi Geogràfica, 15, Bellaterra: SPUAB.
- ALONSO, J.M. et alii (1984) Curso de especialización en planeamiento y gestión, Madrid: Colegio Oficial de Arquitectos de Madrid.
- BASSETT, K. & SHORT, J.R. (1980) Housing residential structure. Alternative approaches, Londres: Routledge & Kegan Paul.
- BEGUIN, H. (1979) Méthodes d'Analyse Géographique Quantitative, Paris: Librairies Techniques (LITEC).
- BERRY, B.J.L. (1967) Geografía de los centros de mercado y distribución al por menor, Barcelona: Vicens Vives, 1971.
- BUNGE, M. (1969) La investigación científica, Barcelona: Ariel, 1983.
- BUNGE, W. (1962) Theoretical geography, Lund Studies in Geography, Series C, General and Mathematical Geography, 1.
- BURROUGH, P.A. (1986) Principles of Geographical Information Systems for Land Resources Assessment, Oxford: Clarendon Press, 1989.
- CARRERA, C. et alii (1988) Trabajos prácticos de geografía humana, Madrid: Síntesis.
- CLAVAL, P. (1976) Geografía económica, Vilassar de Mar: Oikos-Tau, 1980.
- CLOS, I. (1986) "El viatje al treball a Barcelona i entorn" a Documents d'Ànalisi Geogràfica, 8-9, Bellaterra: SPUAB.
- CHISHOLM, M.D.I. (1968) Geografía y economía, Vilassar de Mar: Oikos-Tau, 1969.
- CHORLEY, R.J. & HAGGETT, P. (1967) La geografía y los modelos socioeconómicos, Madrid: Instituto de Estudios de la Administración Local, 1971.
- EBDON, D. (1977, 1985) Estadística para geógrafos, Vilassar de Mar: Oikos-Tau, 1982.
- ESTEBANEZ, J. & BRADSHAW, R.P. (1979) Técnicas de cuantificación en geografía, Madrid: Tébar Flores.
- GARCIA RAMON, M.D., ed. (1985) Teoría y método en la geografía humana anglosajona, Barcelona: Ariel.
- GOMEZ, J., MUÑOZ, D., ORTEGA, N. (1982) El pensamiento geográfico, Madrid: Alianza Universidad.
- GREGORY, D. & WALDFORD, R. ed. (1989) Horizons in Human geography, Londres: Macmillan Education Ltd.
- HAGGETT, P. et alii (1965) Análisis locacional en Geografía, Barcelona: Gustavo Gili, 1976.

- HAGGETT, P., CLIFF, A.D. & FREY, A. (1977) Locational Analysis in Human Geography, vol. I: Locational Models & vol. II: Locational Methods, Londres: Edward Arnold.
- HAMMOND, R. & McCULLAGH, P.S. (1974) Técnicas cuantitativas en geografía, Madrid: Saltés, 1980.
- HARVEY, D. (1969) Teorías, leyes y modelos en geografía, Madrid: Alianza Universidad, 1983.
- HARVEY, D. (1973) Urbanismo y desigualdad social, Madrid: Siglo XXI, 1977.
- HAYNES, K.E. & FOTHERINGHAM, A.S. (1984) Gravity and Spatial Interaction Models, Beverly Hills (Ca): SAGE Publications, Inc., Scientific Geography Series, volume 2.
- HEALEY, M.J. & ILBERY, B.W. (1990) Location and change: Perspectives on Economic Geography, Oxford: Oxford University Press.
- ISARD, W. (1960) Métodos de análisis regional. Una introducción a la Ciencia regional, Barcelona: Ariel, 1971.
- JOHNSTON, R.J. (1978) Multivariate Statistical Analysis in Geography, Londres: Longman (paperback, 1980).
- JOHNSTON, R.J. et alii, ed., (1981) The Dictionary of Human Geography, Oxford: Basil Blackwell (2a ed., paperback, 1988).
- KILLEEN, J. (1983), Mathematical Programming Methods for geographers and planners, Londres: Croom Helm.
- KUHN, T.S. (1962) La estructura de las revoluciones científicas, México: Fondo de Cultura Económica, 1978.
- LEE, C. (1973) Modelos de Planificación, Madrid: Pirámide, 1975.
- LOUNSBURY, J.F. & ALDRICH, F.T. (1979) Introduction to Geographic Field Methods and Techniques, Columbus (Ohio): Charles E. Merrill Publ. Co.; A. Bell & Howell Co, 2a ed, 1986.
- MACMILLAN, B., ed. (1989) Remodelling Geography, Oxford: Basil Blackwell.
- MALING, D.H. (1989) Measurements from maps, Oxford: Pergamon Press.
- MACKENZIE, S. (1989) "Restructuring the relations of work and life: women as environmental actors, feminism as geographic analysis" a KOBAYASHI, A. & MACKENZIE, S., ed., Remaking Human Geography, Boston: Unwin Hyman.
- MINSHULL, R. (1975) An introduction to models in Geography, Londres: Longman.
- NUNES, J. (1986) "Aproximació a l'estructura de l'àrea metropolitana de Barcelona: les relacions d'intensitat diària" a Documents d'Anàlisi Geogràfica, 8-9, Bellaterra: SPUAB.
- OPENSHAW, S. (1986) The modifiable areal unit problem, Norwich: Geo Books, CATMOG series, volume 38.

- PEET, R. & THRIFT, N., ed., (1989) New Models in Geography. The political-economy perspective, 2 volumns, Londres: Unwin Hyman Ltd.
- RIERA, P. (1989) "Les àrees funcionals a Catalunya" a Revista Econòmica, 88, Barcelona: Servei d'Estudis de Banca Catalana.
- RICH, D.C. (1980) Potential Models in Human Geography, Norwich: Geo Abstracts, CATMOG series, volume 26.
- RICHARDSON, H.W. (1978) Economía regional y urbana, Madrid: Alianza Universidad Textos, 1986.
- ROJO, F. et alii (1988) Aplicaciones de la informática a la geografía y ciencias sociales, Madrid: Síntesis.
- SECCHI, B., ed., (1968) Análisis de las estructuras territoriales, Barcelona: Gustavo Gili, 1968.
- SHAW, G. & WHEELER, D. (1985) Statistical Techniques in Geographical Analysis, Chichester: John Wiley & Sons.
- SMITH, D.M. (1977) Geografía humana, Vilassar de Mar: Oikos-Tau, 1980.
- TAYLOR, P.J. (1975) Distance Decay in Spatial Interactions, Norwich: Geo Abstracts, CATMOG series, volume 2.
- THOMAS, R.W. & HUGGET, R.J. (1980) Modelling in Geography. A Mathematical Approach, Londres: Harper & Row.
- TULLA, A.F. (1976) "Aportació metodològica al model de potencial de població. El mètode del cercle doble versus el mètode del cercle únic" a Documents d'Anàlisi Territorial, 2, Bellaterra: Publicacions Departament Geografia UAB.
- TULLA, A.F. y MIRO, M. de (1989) "Métodos de evaluación de impactos ambientales" a NORBA. GEOGRAFIA VIII y IX, Cáceres: Servicio de Publicaciones, Dep. de Geografía, U. Extremadura.
- UNWIN, D.J. (1981) Introductory Spatial Analysis, Londres: Methuen.
- UNWIN, D.J. & DAWSON, J.A. (1985) Computer programming for geographers, Londres: Longman Group Ltd.
- VILA VALENTI, J. (1983) Introducción al estudio teórico de la geografía, Barcelona: Ariel.
- VILLANUEVA, M. (1975) "Estudi de l'adequació d'un model gravitatori probabilístic del comerç al detall de quatre mercats municipals de Barcelona" a Documents d'Anàlisi Territorial, 1, Bellaterra: Publicacions Departament Geografia UAB.
- WEBBER, M.J. (1984) Explanation, prediction and planning. The Lowry model, Londres: Pion Ltd.
- WILSON, A.G. & KIRBY, M.J. (1975) Mathematics for geographers and planners, Oxford: Clarendon Press (2a. ed., 1980).

l'empresa a la corporació, models de comportament espacial (Watts 1980; Taylor 1975; Hakansen 1979).

dijous 4 XI 1993 Models de localització dels sectors industrial (Pred 1969). Cicle de vida i localització.

dimarts 9 XI 1993 L'evolució de les àrees industrials. Els nous districtes industrials (Sabel 1982). Efecte multiplicador de l'activitat econòmica.

dijous 11 XI 1993 Teoria de la transició (Beenstock 1983). Sectors industrials, desenvolupament regional i globalització de l'activitat econòmica.

dimarts 16 XI 1993 El procés de restructuració industrial: restructuració del producte i tecnologia flexible; especialització flexible, desverticalització de l'empresa, i "network economy".

dijous 18 XI 1993 Procés de restructuració industrial: impactes en la força de treball i en el "management"; descentralització de la producció; desindustrialització d'àrees industrial tradicionals.

dimarts 23 XI 1993 Implicacions espacials de la restructuració industrial.

dijous 25 XI 1993 Presentació i discussió del treball.

dimarts 30 XI 1993 Presentació i discussió del treball.

dijous 2 XII 1993 Professor Antoni F. Tulla. Altres models en geografia.

Bibliografia

Bianchi, Patricio. "Nivells de polítical i competència post-fordista".

Barcelona: **Revista Econòmica de Catalunya** 14, 1990.

Camagni, Roberto. "Regional deindustrialization and revitalization

processes in Italy". **Industrial change and regional economic transformation. The experience of Western Europe**. 11.

- Rodwin and H. Sazamani Eds. London: Harper Collins Academic, 1991.
- Chapman, Keith and David Walker. **Industrial location. Principles and policies**. New York: Basil Blackwell Inc., 1987.
- Chorley, Richard y Peter Haggett. **La geografía i los modelos socioeconómicos**. Madrid: Instituto de Estudios de Administración Local. Colección Nuevo Urbanismo, 1971.
- Christensen, Pou et al. "Firms in network: concepts, spatial impacts and policy implications". **Networks and regional development**. S. Illeris and L. Jakobsen Eds. Copenhagen: University Press Copenhagen, 1990.
- Greenhut, Melvin L. et al. **The economics of imperfect competition. A spatial approach**. New York: Cambridge University Press, 1987.
- Lakshmanan, T. R. "Knowledge technologies, networks, and economic change". 28th European Science Congress. Stockholm, August 1988.
- Smith, David M. **Industrial location. An economic geographical analysis**. New York: John Wiley & Sons Inc., 1981.